

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและ เสนอแนะ

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี คำนึงถึงการให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ซึ่งได้แก่ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนตามเพศและวัยของผู้ปกครอง

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีวัยต่างกัน มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี ในเขตที่มีกลุ่มโรงเรียนซึ่งยังไม่ได้เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก และ

ไม่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สุ่มตัวอย่างประชากรโดยแยกตามเพศของผู้ปกครอง ได้ตัวอย่างประชากรเพศชาย 100 คน เพศหญิง 105 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากร 205 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 68 ข้อ แยกเป็นบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย 23 ข้อ ด้านอารมณ์ 19 ข้อ ด้านสังคม 16 ข้อ และด้านสติปัญญา 10 ข้อ ซึ่งได้รับการตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสมและสำนวนภาษา จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 นำข้อมูลมาให้คะแนนแล้ววิเคราะห์หาค่าสถิติเบื้องต้น ดังนี้

3.1.1 ข้อมูลที่ผู้ปกครองมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูที่ทำเป็นประจำ ทำเป็นบางครั้ง และทำนาน ๆ ครั้ง หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.1.2 ข้อมูลที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำซึ่งถือว่าไม่มีบทบาท คำนวณหาค่าร้อยละ

3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของผู้ปกครองที่เป็นเพศชาย และเพศหญิงโดยการทดสอบค่าที (t - test)

3.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของผู้ปกครองที่อยู่ในช่วงอายุต่างกัน 3 ช่วงอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) หากพบว่ามีความแตกต่างกัน จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Sheffe')

สรุปผลการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ปกครอง เด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดอุบลราชธานีที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่ยังไม่ได้เปิดสอนชั้นเด็กเล็กและไม่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้ปกครองเพศชาย 100 คน เพศหญิง 105 คน รวมเป็น 205 คน

1. บทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดอุบลราชธานีมีทั้งหมด 68 บทบาท เป็นบทบาทที่ผู้ปกครองทำเป็นประจำ 50 บทบาท ทำเป็นบางครั้ง 17 บทบาท และทำนาน ๆ ครั้ง 1 บทบาท

1.1 บทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองทำเป็นประจำ ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียนมี 20 บทบาท บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จักหน้าให้สะอาดให้กิน รongลงมาคือสังเกตอาการเจ็บป่วย และจักให้ลูกเล่นในที่ปลอดภัย ส่วนบทบาทที่ทำน้อยที่สุดได้แก่ เอาใจใส่ให้ลูกแปรงฟันและจักหาอาหารให้แกลูกเหมาะสมกับวัย เช่น อาหารที่ย่อยง่ายที่ต่างจากของพ่อแม่

1.1.2 บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กก่อนวัยเรียนมี 13 บทบาท บทบาทที่ทำมากที่สุดคือ ปล่อยให้ลูกได้เล่นสนุกสนานตามความต้องการ รongลงมาคือ ยิ้มแสดงความพอใจเมื่อลูกสนุกสนานร่าเริง และยกย่องชมเชยเมื่อลูกทำดี บทบาทที่ทำน้อยที่สุดได้แก่ พาถูกไปไหนมาไหนควยตามโอกาสอันควร และเมื่อทำโทษอธิบายถึงเหตุผล เช่นการขึ้นที่สูงทำให้ตกและเจ็บตัว

1.1.3 บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กก่อนวัยเรียนมี 10 บทบาท บทบาทที่ทำมากที่สุดคือ ฝึกให้ลูกกล่าวคำสวัสดิ์ รongลงมาคือ ฝึกให้ลูกรู้จักคำร่าแพ้ ชนะ และอภัยและไม่เอาเปรียบผู้อื่น และอธิบายเหตุผลที่ถูกต้องให้ลูกเข้าใจเมื่อถูกทำผิด บทบาทที่ทำน้อยที่สุดคือ ฝึกให้ลูกรู้จักระเบียบวินัยขั้นพื้นฐาน เช่น การเข้าแถวเรียงลำดับก่อนหลังไม่เดินเสียงดัง และฝึกให้ลูกรู้จักช่วยเหลือตนเอง เช่น ักอาหารรับประทานเองใส่เสื้อผ้าเอง

1.1.4 บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียนมี 6 บทบาท บทบาทที่ท่ามากที่สุดคือ เปิดโอกาสให้ลูกได้พูดคุยกับพ่อแม่อย่างใกล้ชิด รองลงมาคือ ทอมค่าถามเมื่อถูกซักถาม และเป็นเพื่อนเล่นของลูก และสังเกตุการเล่นอย่างใกล้ชิด บทบาทที่น้อยที่สุด คือ ชักชวนให้ลูกดูสิ่งที่น่าสนใจ อาจจะเป็นรูปภาพต่าง ๆ และจัดหาของเล่นเพื่อเสริมสติปัญญา เช่น กินสอ กระดาน สมุก

1.2 บทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองทำเป็นบางครั้ง ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายมี 2 บทบาทได้แก่ ฝึกให้ลูกล้างมือหลังจากเข้าส้วม และวัดน้ำหนักและส่วนสูงของลูก

1.2.2 บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์มี 5 บทบาท เช่น เมื่อลูกทำงานเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และให้คำปรึกษาหารือ ฝึกให้ลูกช่วยทำงานบ้าน เช่น กวาดบ้าน จัดเก็บที่นอนสิ่งของเครื่องใช้ให้เข้าที่ นำลูกร้องเพลงหรือทบ มือ ให้เข้าจังหวะ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

1.2.3 บทบาทที่ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมมี 6 บทบาท เช่น ให้ลูกได้รับนิคชอบแทนพ่อแม่บ้าง เช่น ให้อาหารสัตว์เลี้ยง ฝึกให้ลูกรู้จักประหยัคด้วยการรู้จักซ่อมแซมเสื้อผ้าเครื่องใช้ และให้ลูกมีส่วนร่วมในการต้อนรับแขก

1.2.4 บทบาทที่ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญามี 4 บทบาท เช่น อ่านหนังสือให้ลูกฟังหรือสอนลูกให้หัดอ่าน พาลูกไปเที่ยวชมที่ต่าง ๆ เพื่อลูกจะได้สัมผัสกับสิ่งแปลกใหม่ เล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันให้ลูกฟัง และเล่านิทานให้ลูกฟัง

1.3 บทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองทำนาน ๆ ครั้ง มีเพียงบทบาทเดียว เป็นบทบาทที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย คือ จัดหาสิ่งของให้เด็กเล่น เช่น กินเหนียว กรรไกรตัดกระดาษ

1.4 บทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำแยกตามด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เรียงลำดับความที่
ผู้ปกครองไม่ได้ทำมากที่สุดคือ

จัดหาสิ่งของให้ลูกเล่น เช่น กรรไกรตัดกระดาษ ดินเหนียว
วัดน้ำหนักและส่วนสูงของลูก
เอาใจใส่ให้ลูกแปรงฟัน

1.4.2 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ เรียงลำดับที่
ผู้ปกครองไม่ได้ทำมากที่สุดคือ

พาลูกร้องเพลงหรือทบมือให้เข้าจังหวะ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน
จัดหาของเล่นที่เปื้อนวัสดุในท้องถิ่น เช่น สานตะกร้อใบมะพร้าว
ทำปิ่น ม้าก้านกล้วย รถลาก บั้งป๋อง

ให้ลูกได้เป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยง

1.4.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เรียงลำดับความที่ผู้
ปกครองไม่ได้ทำมากที่สุด คือ

ให้ลูกมีส่วนร่วมในการต้อนรับแขก
ก่อนเข้านอนให้ลูกสวดมนต์ไหว้พระ
แบ่งงานให้ลูกทำพอเหมาะกับความสามารถ

1.4.4 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียงลำดับความที่
ผู้ปกครองไม่ได้ทำมากที่สุดคือ

เล่านิทานให้ลูกฟัง
อ่านหนังสือให้ลูกฟัง หรือสอนลูกให้หัดอ่าน
พาลูกไปเที่ยวชมที่ต่าง ๆ เพื่อให้ลูกได้สัมผัสกับสิ่งแปลกใหม่

2. บทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของคนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ก่อนวัยเรียนเปรียบเทียบตามเพศและวัยของผู้ปกครอง

2.1 บทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของคนเองในการอบรมเลี้ยงดู
เด็กก่อนวัยเรียนเปรียบเทียบผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิง ปรากฏผลดังนี้

โดยเฉลี่ยวแล้ว ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิง มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาไม่แตกต่างกัน แต่ถ้ายกพิจารณาออกเป็นแต่ละด้านแล้ว ปรากฏผลว่า ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย แตกต่างกัน ซึ่งผู้ปกครองเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ปกครองเพศชาย แตกต่างกันในบทบาทต่อไปนี้ จักหาหน้าที่สะอาดให้คิม เอาใจใส่ลูกเข้านอนทั้งแต่หัวค่ำ ดูแลเรื่องนม ดูแลเรื่องเล็บ ดูแลเรื่องหูทากจุก จักหาเสื้อผ้าที่สะอาดให้ลูกสวมใส่ ดูแลให้ลูกอาบน้ำให้ร่างกายสะอาด สั่งเก็กอาหารเจ็บป่วย

บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ โดยเฉลี่ยวแล้ว ผู้ปกครองทั้งเพศชายและเพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน แต่ถ้ายกพิจารณาเปรียบเทียบจำแนกตามบทบาทแต่ละข้อจะเห็นว่าผู้ปกครองทั้งสองเพศมีคะแนนเฉลี่ยต่างกันในเรื่อง จักให้ลูกช่วยทำงานบ้าน เรียกหาลูกเมื่อจะไปธุระหรือกลับจากธุระและพ่อแม่รักใคร่ปรองคองกันไม่ทะเลาะ เบาะแว้งกัน

บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม โดยเฉลี่ยวแล้ว ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ถ้ายกพิจารณาเปรียบเทียบจำแนกตามบทบาทแต่ละบทบาทจะเห็นว่าผู้ปกครองทั้งสองเพศมีคะแนนเฉลี่ยต่างกันในเรื่อง รับประทานอาหารพร้อมกันทั้งครอบครัว และฝึกให้ลูกรู้จักประหยัดกัวยการรู้จักซ่อมแซมเสื้อผ้า เครื่องใช้

บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยเฉลี่ยวแล้ว ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน ซึ่งผู้ปกครองเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ปกครองเพศหญิงในเรื่องอ่านหนังสือให้ลูกฟังหรือสอนลูกให้หัดอ่าน

2.2 บทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนเปรียบเทียบตามช่วงอายุ

การเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่มีวัยต่างกันนี้ ได้ศึกษาผู้ปกครองในช่วง 3 ช่วงอายุที่แตกต่างกันได้แก่ ผู้ปกครองในช่วงอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า ซึ่งมี 86 คน ผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี 80 คน และผู้ปกครองในช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป 39 คน

2.2.1 บทบาทของผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกันในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย

ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 คือผู้ปกครองในช่วงอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่ากับผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายแตกต่างกันโดยผู้ปกครองในช่วงอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่าจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

2.2.2 บทบาทของผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกันในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

ผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปีและผู้ปกครองในช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์แตกต่างกันโดยผู้ปกครองในช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป มีบทบาทสูงกว่าผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

2.2.3 ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมไม่แตกต่างกัน

2.2.4 ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกัน มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา อยู่ในระดับทำเป็นประจำคือทำ 50 บทบาทใน 68 บทบาท แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้เอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของตนเองมากพอสมควร จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองได้ให้ความเห็นว่า ไม่ว่าพ่อแม่จะยากแค่ไหนก็จะต้องรักลูกทั้งนั้น สิ่งไหนเห็นว่าจะทำให้ลูกมีความสุขก็จะทำทุกอย่างและชวนชวายมาให้เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วลัย อินทร์พรหม (2519 : 68-72) ที่ว่า บิดามารดาทุกคนย่อมต้องการให้เด็กของตนมีสุขภาพดี แข็งแรง เป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดด้วยกันทั้งนั้น แต่ถ้ามพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละบทบาทจะเห็นว่าผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายมากที่สุด คือมี 20 บทบาทใน 23 บทบาท รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาตามลำดับ

สาเหตุที่ผู้ปกครองทำบทบาทที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายอยู่ในระดับสูงนั้น อาจจะเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูว่าทำให้ อาหารให้ น้ำ ให้ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และการรักษาความสะอาดร่างกายเป็นเรื่องสำคัญมากกว่าสิ่งอื่น ซึ่งถือเป็นหน้าที่ตามปกติของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูลูก จากการสังเกต ผู้วิจัยได้เห็นถึงความเอาใจใส่ในด้านการร่างกายของลูก คือ เด็กส่วนมากมีร่างกายที่จัดอยู่ในขั้นสมบูรณ์ ร่างกายเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มสะอาดพอควร

บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ ถึงแม้ผู้ปกครองจะทำเป็นประจำ แต่ก็มักคะแนนเฉลี่ยเป็นอันดับรองจากด้านร่างกาย สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากผู้ปกครองไม่เห็นความจำเป็นที่จะปฏิบัติต่อกฎเท่าที่ควร ผู้ปกครองบางส่วนให้ความเห็นว่า การทำอะไรก็ตามใจเด็กมากเกินไปจะทำให้เด็กไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ซากการปกครองที่ดี ซึ่งถือเป็นเรื่องร้ายแรงสำหรับการอบรมเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองในชนบทยังมี ค่านิยมเก่า ๆ ในการเลี้ยงดูลูกคือ จะต้องให้อ่านาใจเหนือลูกตลอดไป ไม่อย่างนั้นลูกจะ เหลิง และกระด้างกระเดื่องต่อพ่อแม่ ดังสุภาษิตที่ว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" นอกจากนั้นจากสภาพความเป็นจริงในชนบทพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาแสดงความสนใจ ความเป็นกันเองหรือเอาใจใส่ต่อความรู้สึกของลูกเท่าที่ควร เพราะพ่อแม่จะต้องออกไปทำงานในสวน ไร่ นา ทำให้เหลิงเหนื่อยไม่มีกำลังใจที่จะเอาใจใส่ต่อกฎเท่าที่ควร และผู้ปกครอง

บางส่วนบอกว่าลูกยังเด็กเกินไปที่จะรับการฝึกหัดจากพ่อแม่ โดยเฉพาะพ่อแม่ไม่ควรไปรู้จักเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ พ่อเด็กโตขึ้นเขาก็จะเรียนรู้เอง ซึ่งถือเป็นความคิดที่ผิดมากทีเดียว เพราะตามความถูกต้องแล้ว ผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกคือพ่อแม่ผู้ปกครองนั่นเองที่จะต้องอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกแนวทางที่พึงประสงค์

บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ซึ่งผู้ปกครองทำเป็นประจำแต่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยรองจากด้านอารมณ์ สาเหตุที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญน้อย อาจจะเป็นเนื่องมาจาก ผู้ปกครองขาดความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะปลูกฝังทัศนคติความรู้สึกรับผิดชอบและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในสังคมให้กับลูก ผู้ปกครองบางส่วนให้ความเห็นว่า เด็กเล็ก ๆ สร้างความรำคาญให้ได้ ฉะนั้นสิ่งไหนที่พ่อแม่ควรจะหลีกเลี่ยงได้แทนที่จะให้ลูกได้รับผิดชอบแทนบ้างก็จะทำเสียเอง จากการสังเกตพ่อแม่บางคนสอนให้ลูกเห็นแก่ตัวไม่ยอมเสียเปรียบใคร ๆ ซึ่งทำให้เด็กเป็นผู้ที่ไม่รู้จักคำว่า แพ้ ชนะ ให้อภัย

บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งผู้ปกครองได้ทำเป็นประจำ แต่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน โคซี่ให้เห็นว่าผู้ปกครองใฝ่มองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการด้านนี้น้อยมาก สาเหตุอาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองบางส่วนไม่มีความรู้เพราะ เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งปัจจุบันนี้ไค่ทางเห็นจากการเรียนหนังสือมาเป็นระยะเวลาอันทำให้ลืมได้ ทำให้ไม่มีความสามารถสอนลูกจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองบางส่วน ให้ความเห็นว่า การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญานั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ไค่ดีที่สุดคือ ครูเท่านั้น จึงถือว่าเมื่อเด็กถึงเกณฑ์เข้าโรงเรียนเด็กก็จะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาจากครูนั่นเอง นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาให้ความรู้แก่ลูกได้เพียงพอ เพราะผู้ปกครองจะต้องออกไปทำงานในไร่นา ตามที่ไค่กล่าวมาแล้ว

2. บทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ปกครองไม่ได้ทำบทบาทถึง 65 บทบาทใน 68 บทบาท บทบาทที่ผู้ปกครองทุกคนได้ทำ 3 บทบาทนี้ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายให้แก่เด็ก 2 บทบาท คือให้อาหารที่มีประโยชน์มีคุณภาพ เช่น เนื้อ หมู ไก่ ไข่ นม ผัก ผลไม้ กับ เขียด

จักหาน้ำที่สะอาดให้ดื่ม และเป็นบทบาทที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมอีก 1 บทบาท คือ รับประทานอาหารพร้อมกันทั้งครอบครัว

เหตุผลที่ผู้ปกครองทุกคนทำบทบาทที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก 2 บทบาทนั้น ชี้ให้เห็นว่า ทั้ง 2 เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่จะต้องคำนึงถึง เพราะการให้อาหารน้ำก็เป็นหน้าที่ตามปกติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กอยู่แล้ว การให้อาหารที่มีประโยชน์ซึ่งผู้ปกครองได้ทำเป็นประจำนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริง ที่ผู้วิจัยได้พบเห็น เพราะเป็นช่วงฤดูฝน เด็ก ๆ จะได้รับอาหารที่มีประโยชน์เสมอเกือบทุกมื้อ ซึ่งเป็นอาหารจำพวกปลา กบ เขียด เป็นต้น และน้ำที่สะอาดก็คือน้ำฝนนั่นเองและตรงกับคำค้นพบของ นิภา ทองไทย (2525 : 81) ว่า น้ำดื่มของชุมชนชนบทนั้นพบว่า ทุกครัวเรือนใช้น้ำฝน

การรับประทานอาหารพร้อมกันทั้งครอบครัว ที่ผู้ปกครองทุกคนได้ทำบทบาท เนื่องจากค่านิยมดั้งเดิมของครอบครัวชนบทไทยนั้นจะต้องร่วมรับประทานอาหารพร้อมหน้ากันซึ่งถือว่า ผู้ปกครองจะได้ใช้เวลาในช่วงรับประทานอาหารนี้อบรมสั่งสอนลูกหลาน และการรับประทานอาหารที่ทุกคนจะต้องถือปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาภา รัตนสังวาลย์ (2520 : 289) ที่พบว่าเด็กเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรับประทานข้าวเหนียวและรับประทานร่วมกับบิดามารดา

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายที่ ผู้ปกครองบางคนไม่ได้ทำ จักอยู่ในระดับสูง คือการจัดหาสิ่งของให้เด็กเล่น เช่น กินเหนียว กรรไกรตัดกระดาษนั้น สาเหตุเนื่องมาจาก ผู้ปกครองให้ความเห็นว่าการกรรไกรตัดกระดาษเป็นสิ่งของที่มีคม ถ้าเด็กเล่นจะทำให้เด็กได้รับอันตรายได้ และกินเหนียวเป็นสิ่งสกปรก ถ้าเด็กเล่นแล้วเวลารับประทานข้าวเหนียวหรือข้าวต้มด้วยมือ จะทำให้สกปรกถึงแม้จะล้างมือให้สะอาด แล้วก็ทาม และผู้ปกครองบางส่วนให้ความเห็นว่าไม่เคยรู้ว่าการให้เด็กเล่นของเล่นจำพวกนี้จะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของเด็กถึงการ เล่นของเด็กของ นิภา ทองไทย (2525 : 87) ที่พบว่าไม่พบของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา หรือของเล่นเพื่อการศึกษา แต่อย่างใด รวมทั้งการเล่นและวิธีการ เล่นของเด็กไม่พบการเล่นที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่นการปั้นดิน ก่อทราย เป็นต้น อีกทั้งพ่อแม่ยังมองไม่เห็นความสำคัญของ

การเล่นที่ส่งเสริมความพร้อมกันสติปัญญาเท่าที่ควร โดยคิดว่าของเล่นและการเล่นของเด็กมีประโยชน์เพียงช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนานเพลิดเพลินไม่มารบกวนพ่อแม่เท่านั้น

บทบาทที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำรองลงมาคือการ วัคซีนน้ำหนักและส่วนสูงของลูก ร้อยละ 20.5 สาเหตุอาจจะเนื่องมาจาก ผู้ปกครองไม่ได้คำนึงถึงเรื่องนี้เลยเพียงแต่ดูความเจริญเติบโตเพียงผิวเผินเท่านั้น และไม่มีเครื่องวัดน้ำหนัก ส่วนสูง นอกจากนั้น ผู้ปกครองถือว่าการ วัคซีนน้ำหนักและส่วนสูงนั้นเป็นหน้าที่ของผดุงครรภ์ หรืออนามัยประจำหมู่บ้าน ที่จะต้องออกบริการประชาชน ซึ่งก็ไม่เกินปีละ 2 ครั้งเป็นอย่างมาก

เรื่องการเอาใจใส่ให้ลูกแปร่งฟัน ผู้ปกครองไม่ได้ทำบทบาทนี้ถึงร้อยละ 16.1 สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากผู้ปกครองเห็นว่าเด็กของเขา ยังเล็กอยู่ไม่ยากมายังคัมและผู้ปกครองบางส่วนบอกว่าไม่ได้สนใจและไม่เห็นความสำคัญ ซึ่งผู้ปกครองก็ไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างอยู่แล้ว ตรงกับการสำรวจพบของ นิภา ทองไทย (2525 : 83) ว่า การบำรุงรักษาฟันพ่อแม่ทุกคนไม่สนใจการป้องกันและบำรุงรักษาโรคเหงือกและฟันโดยให้เหตุผลว่าฟันของเด็กเล็กเป็นฟันน้ำนมและจะต้องหลุดไปจึงไม่สนใจ และเมื่อเติบโตขึ้นเข้าโรงเรียน ครูก็จะสอนให้เด็กรักษาฟันเอง

เรื่องการฝึกให้ลูกล้างมือหลังจากเข้าส้วม ผู้ปกครองที่ไม่ได้ทำบทบาทร้อยละ 13.2 อาจจะเนื่องมาจากในครอบครัวนั้นไม่มีส้วม เด็กต้องขับถ่ายตามป่าและตามทุ่งนา หรือไม่ก็ใช้วิธีชุกตามสวนภายในบริเวณบ้าน พร้อมทั้งไม่ได้เอาใจใส่เรื่องเวลาขับถ่ายของลูกเท่าใดนักจึงขาดความสนใจที่จะดูแล ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของสุชาติ รัตนสังวาลย์ (2520 : 292) ที่พบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ปกครองร้อยละ 31.25 ที่ครอบครัวยังไม่มีสถานที่ขับถ่ายโดยเฉพาะ ต้องขับถ่ายตามทุ่งไม้หรือในป่าที่ห่างจากบริเวณบ้าน ซึ่งชาวชนบทเรียกว่าการไปทุ่ง

2.2 จากการวิจัยพบว่า บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ ให้แก่เด็กที่ผู้ปกครองบางคนไม่ได้ทำ จักอยู่ในระดับสูงคือ การนำลูกร้องเพลงหรือตบมือให้เข้าจังหวะเพื่อให้เกิดความสุขสนาน สาเหตุเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่บอกว่ามีอายุจนปานนี้แล้วยังไม่เคยร้องเพลงหรือร้องหมอลำเลย จึงอายที่จะพาลูกสนุกสนาน ผู้ปกครองบางคนบอกว่าเด็กเขามึน ๆ ซึ่งกำลังอยู่ในวัยเรียนพาสุนัขสนุกสนานด้วยการนำเพลงในบท

เรียนมาสอนน้อง ๆ ที่บ้าน ซึ่งก็ได้สนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

บทบาทที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำรองลงมาคือ การจัดหาของเล่นที่เป็นวัสดุในท้องถิ่น เช่น สานกระถอยไหมมะพร้าว ทำปิ่น ม้ากานกล้วยให้ลูกเล่นร้อยละ 20.0 นั้น ผู้ปกครองให้ความเห็นว่า ไม่มีเวลาว่างพอที่จะทำสิ่งเหล่านี้ให้ลูกเล่น และบางส่วนให้ความเห็นว่า เด็กไม่สนใจของเล่นเหล่านี้เท่าไรนักแต่จะให้ความสนใจของเล่นที่ซื้อมา ซึ่งเป็นจำพวกรถ ปืน เด็กเล่นมากกว่า

เรื่องการให้ลูกได้เป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยง ผู้ปกครองที่ไม่ได้ทำบทบาทร้อยละ 19.5 ให้ความเห็นว่า เด็กยังเด็กอยู่กลัวจะได้รับอันตรายจากสัตว์เลี้ยง เช่นเดียวกับ การให้ลูกช่วยทำงานบ้าน ซึ่งผู้ปกครองที่ไม่ได้ทำบทบาทร้อยละ 15.6 ให้ความเห็นว่า ลูกยังเล็กเกินไปไม่ต้องการให้เด็กได้รับความลำบาก และบอกว่าเด็กทำอะไรไม่ทันใจ ผู้ปกครองไม่ใจเย็นพอ ถึงรับภาระนั้นเองโดยไม่ยอมให้เด็กช่วยเหลืองานอะไรเลย และผู้ปกครองบางส่วนไม่ต้องการให้ลูกของตนทำงานหนักตั้งแต่ยังเล็ก โดยเฉพาะลูกคนสุดท้ายซึ่งรักมาก

2.3 จากการวิจัยพบว่า บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ที่ผู้ปกครองบางคนไม่ได้ทำจคืออยู่ในระดับสูง คือ ให้ลูกมีส่วนร่วมในการต้อนรับแขก ร้อยละ 33.7 สาเหตุอาจจะเนื่องมาจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้ลูกมาวุ่นวายกับแขกกลัวว่าแขกที่มาเยี่ยมจะเกิดความรำคาญและกลัวว่าเด็กของตนจะทำชายนหน้า ถือว่าเด็กอยู่ส่วนเด็ก ผู้ใหญ่อยู่ส่วนผู้ใหญ่ ซึ่งตรงกับภารกิจของผู้วิจัยและความเห็นของวิรุณหิ วิเชียรโชติ และคณะ (2515) อ้างจากประมท เล็กสวัสดิ์ (2517 : บทนำ) ที่สรุปว่า สังคมของคนไทยเป็นสังคมที่แตกต่างจากสังคมอื่น ๆ ซึ่งเป็นสังคมแบบ โมทรลิสม์พันซ์ และสังคมประภิก สังคมแบบโมทรลิสม์พันซ์นั้นไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์มาสังสรรค์กับผู้ใหญ่และไม่ค่อยพาเด็กออกนอกบ้าน ฉะนั้นถ้ามีแขกมาเยี่ยมบ้านผู้ปกครองจะไล่ให้เด็กไปเล่นที่อื่นที่ไกล ๆ ซึ่งเด็กก็ทำตาม เพราะกลัวถูกทำโทษนั่นเอง

บทบาทที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำรองลงมาคือ กอนนอนพาลูกสวดมนต์ไหว้พระ สาเหตุอาจจะเนื่องมาจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่เองก็ไม่เคยทำและเวลาเข้านอนของลูกกับพ่อแม่ไม่ตรงกับส่วนมากลูกที่ยังเล็กจะนอนก่อนเสมอ และถ้าว่าง เด็กจะหลับทันทีและหลับใ้ทุกที่ที่อาจจะไม่ใช่ห้องนอนก็ได้ ฉะนั้นผู้ปกครองจึงไม่ได้เอาใจใส่กับลูกในเรื่องนี้

เลยเรื่องการฝึกให้ลูกรู้จักระเบียบวินัยขั้นพื้นฐาน เช่นการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง ไม่เกินเสียงดัง ผู้ปกครองก็ไม่ได้ทำให้เหตุผลว่า ครอบครัวของเขานั้นมีบุตรไม่เกิน 2 คน ไม่มีเหตุการณ์แย้งซึ่งสิ่งของเกิดขึ้นจึงไม่ได้คำนึงถึงเรื่องนี้

2.4 จากการศึกษาพบว่าบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่ผู้ปกครองบางคนไม่ได้ทำจกอยู่ในระดับสูงคือ เล่านิทานให้ลูกฟังมีถึงร้อยละ 31.2 ซึ่งตรงกับผลการค้นพบของนิภา ทองไทย (2525 : 86) ที่ว่าเด็กเล็กในชุมชนส่วนใหญ่ชอบฟังนิทานและเพลงแต่พ่อแม่ไม่เคยร้องหรือเล่าให้ฟัง นอกจากร้องกล่อมคอนเป็นทารกเท่านั้น สำหรับผู้ปกครองที่ไม่ได้เล่านิทานให้ลูกฟังร้อยละ 31.2 สาเหตุอาจเนื่องมาจากผู้ปกครองไม่มีเวลาและอีกประการหนึ่งนั้นเด็กจะเข้านอนก่อนผู้ปกครองตามที่ได้กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ผู้ปกครองบางส่วนบอกว่า ไม่เคยได้อ่านหนังสือนิทานเลยจึงไม่ทราบว่าจะนำเรื่องอะไรมาเล่าให้ลูกฟัง และผู้ปกครองส่วนน้อยที่ให้ความเห็นว่า เกิดความรำคาญถือว่าเวลาที่นำมาเล่านิทานนั้นน่าจะทำงานอย่างอื่นที่มีประโยชน์ได้มากกว่า

บทบาทที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำรองลงมาคือ อ่านหนังสือให้ลูกฟังหรือสอนให้หัดอ่านนั้นร้อยละ 18.5 สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่คล่องกลัวจะอ่านผิดจึงไม่กล้าหัดลูกให้อ่านหนังสือ นอกจากนี้ผู้ปกครองให้ความเห็นว่าเป็นหน้าที่ของพี่ ๆ ของเด็กที่กำลังอยู่ในวัยเรียนมีความสามารถพอที่จะพาน้องหัดอ่านหนังสือได้บ้าง ส่วนบทบาทที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำในเรื่องการพาออกไปเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ลูกได้สัมผัสกับสิ่งแปลกใหม่ นั้น สาเหตุเนื่องมาจาก ผู้ปกครองเห็นว่าเด็กไม่ควรออกจากบ้านเพราะยังเล็กอยู่และการไปเที่ยวชมที่ต่าง ๆ จะเป็นการสร้างนิสัยที่ไม่ดีให้กับเด็ก กลัวว่าพอโตขึ้นเด็กจะติดนิสัยชอบเที่ยวเตร่ ซึ่งผู้ปกครองเห็นว่าไม่ใช่สิ่งที่ดีเลย นอกจากนี้ผู้ปกครองบางส่วนให้ความเห็นว่าไม่มีเวลาและทุน ซึ่งสอดคล้องกับการค้นพบของสุชากา รัตนสังวาลย์ (2520 : 273) คือ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเหตุผลเกี่ยวกับมารคาไม่ได้พาเด็กไปเที่ยวเฟลิกเฟลิน คือมารคาไม่มีเวลา

3. บทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนตามการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมพัฒนาการทางกาย ผู้ปกครองเพศชาย และผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จะเห็นว่าผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางกายเฉลี่ยนแล้วสูงกว่า ผู้ปกครองเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้เป็นพ่อส่วนมากไม่ค่อยเอาใจใส่ในเรื่องความเป็นอยู่ของลูกเท่าไรนัก โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และร่างกาย ซึ่งถ้าจำแนกตามบทบาทแต่ละเรื่องจะพบว่า ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทแตกต่างกันในการจัดหาน้ำที่สะอาดให้ดื่ม เอาใจใส่ให้ลูกเข้าอนงค์แก้หิวค้ำ ดูแลเรื่องนม ดูแลเรื่องเล็บ ดูแลเรื่องหู ตา จมูก จัดหาเสื้อผ้าที่สะอาดให้ลูกสวมใส่ ดูแลให้ลูกอาบน้ำให้ร่างกายสะอาด และสั่งเกตอาการเจ็บป่วย ข้อปฏิบัติเหล่านี้ผู้ปกครองเพศชายถือว่าเป็นหน้าที่ของแม่ เพราะผู้เป็นพ่อนั้นมีหน้าที่และรับผิดชอบในงานนอกบ้านหรืองานที่หนักกว่านี้ นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพศชายเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกาย ส่วนใหญ่ผู้ปกครองเพศชายให้ความเห็นว่า เรื่องนี้ไม่ได้คำนึงถึงเลย ถึงอย่างไรก็ต้องถือว่าเป็นหน้าที่ของแม่เสมอ เนื่องจากแม่ใกล้ชิดกับลูกมากกว่าพ่อ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดของควงเคือน พันธุมนาวัน (2525 : 22) ที่ว่า มารดาส่วนใหญ่มีความใกล้ชิดกับบุตรทั้งชายและหญิงมากกว่าบิดา

ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ โดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองเพศชายกับผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าจำแนกตามบทบาทแต่ละเรื่องจะเห็นว่า ผู้ปกครองมีบทบาทที่แตกต่างกัน หลายบทบาทคือจัดให้ลูกช่วยทำงานบ้าน เรียกหาลูกเมื่อจะไปซู่ระ หรือกลับจากซู่ระ และพ่อแม่รักใคร่ปรองคองกันไม่ทะเลาะ เบาะแว้งกันจะเห็นว่าการจัดให้ลูกช่วยทำงานบ้านนั้นผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทสูงกว่าผู้ปกครองเพศชาย ซึ่งเรื่องเหล่านี้จำเป็นอยู่เองที่แม่จะต้องเอาใจใส่มากกว่าพ่อ เพราะการทำงานบ้านส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของแม่ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับลูกในเรื่องการใช้สอยให้อาหารให้ลูกช่วยหยิบจับสิ่งของต่าง ๆ ให้แม่เป็นประจำเกี่ยวกับบทบาทเรื่องพ่อแม่รักใคร่ปรองคองกันนั้น ผู้ปกครองเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ปกครองเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงตามธรรมชาติของมนุษย์เพศที่ว่า เพศชายจะเป็นผู้ที่มิไจคอหนักแน่น มีเหตุผลมากกว่าเพศหญิง ฉะนั้น

เพศชายจะไม่สนใจเรื่องหมุ่หมิมเกินไป ซึ่งตรงกันข้ามกับเพศหญิงที่สามารถทำให้เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ กลายเป็นเรื่องใหญ่โตได้ ฉะนั้นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ถึงแม้ผู้ปกครองเพศชายจะเกิดการขัดแย้งกันกับเพศหญิงในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว เพศชายก็จะถือว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ใช่จุดสำคัญ ที่จะนำมาคำนึงถึงผู้ปกครองเพศชายจึงเห็นว่าครอบครัวเขาไม่มีปัญหาในเรื่องการทะเลาะเบาะแว้งเท่าใดนัก

บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม โดยเฉลี่ยแล้วจะเห็นว่าผู้ปกครองทั้ง เพศชายและ เพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าวัดตามบทบาทแต่ละเรื่องแล้วจะเห็นว่ามี 2 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ การรับประทานอาหารพร้อมกันทั้งครอบครัว และฝึกให้ลูกรู้จักประหยัดด้วยการรู้จักซ่อมแซมเสื้อผ้า เครื่องใช้ บทบาทเกี่ยวกับการรับประทานอาหารพร้อมกันทั้งครอบครัว ผู้ปกครองเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ปกครองเพศหญิง ซึ่งจากการสังเกตตามสภาพที่เป็นจริงแล้วในเรื่องการรับประทานอาหารผู้เป็นมารดาจะไม่ค่อยได้เข้าร่วมรับประทานอาหารพร้อมกันเท่าใดนักเพราะมักแต่เป็นธุระในการจัดหาอาหารให้สมาชิกในครอบครัว ซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลูก ๆ ให้ได้รับประทานก่อน ในเรื่องการฝึกให้ลูกรู้จักประหยัดด้วยการซ่อมแซมเสื้อผ้าเครื่องใช้ นั้น ผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทเฉลี่ยสูงกว่าผู้ปกครองเพศชาย ซึ่งก็สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า เรื่องของการบ้านการเรือนนั้นจะต้องเป็นหน้าที่ของผู้เป็นแม่เท่านั้น

บทบาทการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา จะเห็นว่าผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ปกครองเพศชาย มีบทบาทสูงกว่าผู้ปกครองเพศหญิงในเรื่องการอ่านหนังสือให้ลูกฟังหรือสอนลูกให้หัดอ่าน จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองได้ข้อคิดเห็นว่าผู้ปกครองเพศชายจะสนใจในเรื่องการเสาะแสวงหาความรู้และ เหตุการณ์บ้านเมืองใหม่ ๆ มากกว่าผู้ปกครองเพศหญิง หรือมีความคึกกว้างขวางกว่า ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นความจริงที่ผู้ปกครองเพศชายจะต้องเอาใจใส่ในเรื่องการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ลูกโดยการชักชวนลูกให้อ่านหนังสือหรือสอนลูกให้หัดอ่าน และจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพศหญิงให้เหตุผลว่า ช่วงที่จะสอนลูกให้หัดอ่านนั้นเป็นเวลาหลังจากรับประทานอาหารเย็น

เสร็จแล้วและก่อนจะถึงเวลาเข้านอน ช่วงเวลานี้ผู้เป็นแม่มีภาระจะต้องจัดการเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัว ซึ่งไต่แก การจัดเก็บภาระสิ่งของต่าง ๆ ให้เรียบร้อย ฉะนั้นผู้ที่มีเวลาว่างในช่วงนี้คือ ผู้เป็นพ่อซึ่งจำเป็นอยู่เองที่จะต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมากกว่าผู้เป็นแม่

ผลการเปรียบเทียบบทบาทร่วมของผู้ปกครองทั้ง เพศชายและ เพศหญิงในการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ไต่แกบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทาง ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา โดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองทั้ง เพศชายและ เพศหญิงมีบทบาทไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่ว่าผู้ปกครองทุกคนไม่ว่าชายหรือหญิงนั้นต้องรักลูกของตนเองเท่า ๆ กัน แต่การปฏิบัติบางอย่างอาจไม่เหมือนกัน เพราะอาจขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและภาระหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติปัจจุบันนี้สภาพที่เป็นจริงในชนบทนั้น ภรรยาในสังคมชนบทได้เข้าไปช่วยเหลือสามีทำงานในไร่นา ทำให้มองไม่เห็นการแบ่งงานระหว่างสามีภรรยาอย่างแน่ชัดนัก ภรรยาอาจทำงานในไร่นาในขณะที่สามีอาจทำงานบ้านเหมือนภรรยาได้ (บุญเคิม ไพเราะ 2519 : 49-92) ฉะนั้นจึงทำให้มองเห็นว่า ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงในชนบทมีบทบาทร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้การสนับสนุน เช่น จูรี วิจิตรวาทการ (2527 : 9) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ว่า ภาระการเลี้ยงดูลูกนั้นก็ควร เป็นของทั้งพ่อและแม่ โดยทั้งคู่ควรจะมีนโยบายแนวร่วมเพื่อทำให้การเลี้ยงดูนั้นง่ายขึ้นด้วย การที่พ่อแม่จะต้องให้ความใกล้ชิดคอยฟังและสังเกตในสิ่งที่ลูกกระทำและที่ลูกพูด และ มรว.ปรีดียาธิร เทวกุล (2527 : 9) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูว่าควร เป็นบทบาทที่พ่อแม่จะต้องเสริมซึ่งกันและกัน และจะต้องเติมในสิ่งที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขาด เพราะพ่อแม่มีความสำคัญต่อลูกเท่า ๆ กัน ไม่เพียงแต่แม่เท่านั้นที่จะมีหน้าที่เลี้ยงดูลูกพ่อก็มีความสำคัญไม่น้อยกว่าแม่ เพราะการเลี้ยงดูลูกมิได้หมายเพียงการให้อาหาร การอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าเท่านั้น แต่หมายถึงการให้ความรัก ความอบอุ่น การฝึกอบรม ให้การศึกษาและความเข้าใจแก่ลูก ๆ ตลอดเวลา ตั้งแต่เกิดจนเติบโตใหญ่ ฉะนั้นต้องยอมรับว่าความใกล้ชิดสนิทสนมความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจของพ่อมีความหมายสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในชีวิตของลูก ๆ พ่อควรใกล้ชิดสนิทสนมกับลูก และเข้าใจลูกควบคู่ไปกับแม่ การที่พ่อแม่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและอบรมเลี้ยงดูลูก

จะช่วยให้การพัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อารมณ์ของลูกสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (วารุณี
บิณฑลันท์ (2514 : 76-77)

4. บทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองที่มีวัยต่างกัน

การเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองที่มีวัยต่างกันในการอบรมเลี้ยงดู
เด็กก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาผู้ปกครอง 3 ช่วงอายุ ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองในช่วงอายุ
30 ปีหรือต่ำกว่า ซึ่งมี 86 คน ผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี 80 คน และผู้ปกครอง
ในช่วงอายุ 41 ปีหรือมากกว่า 39 คน

ในการเปรียบเทียบบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้าน
ร่างกายของผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกันั้นนั้นโดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองที่มีบทบาทแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือผู้ปกครองในช่วงอายุ 30 ปีหรือต่ำกว่ากับ
ผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี โดยที่ผู้ปกครองในช่วงอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่ามีคะแนน
เฉลี่ยสูงกว่าผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี จากผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่
ตั้งไว้ และชี้ให้เห็นว่า ผู้ปกครองวัย 30 ปีหรือต่ำกว่าซึ่งเรียกว่าเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
เป็นช่วงที่เริ่มค้นคว้าชีวิต ซึ่ง เป็นช่วงที่กระตือรือร้นในการปฏิบัติตนต่อครอบครัว ซึ่งรวม
ไปถึงการเอาใจใส่ต่อบุตรธิดาค้าย การเริ่มต้นลงมือปฏิบัติในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูลูก
ย่อมทำให้มีความสนใจเอาใจใส่ต่อลูกมากกว่า ซึ่งความหลักพัฒนาการชี้ให้เห็นว่า ระยะเวลา
ผู้ใหญ่ตอนต้นพัฒนาการทางกายถึงขีดสูงสุด เจริญเต็มที่ เป็นระยะทดลอง (Trial period)

เพื่อหาแนวทางชีวิตที่ตนต้องการและพอใจสืบเนื่องมาจากวัยรุ่น เช่น อาชีพ
เพื่อนคู่ครอง และอื่น ๆ ใ้รับการศึกษาค้นคว้าทดลองอย่างถี่ถ้วน ระยะเวลาที่เรียกว่าสำรวจ
(ศรีเรือน แก้วกังวาล 2517 : 99)

บทบาทของผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกันในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์นั้น พบว่าผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี และผู้ปกครอง
ในช่วงอายุ 41 ปี หรือมากกว่ามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริม
พัฒนาการด้านอารมณ์ต่างกัน โดยผู้ปกครองในช่วงอายุ 41 ปีหรือมากกว่ามีคะแนนเฉลี่ย
สูงกว่าผู้ปกครองในช่วงอายุ 31-40 ปี ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป
ถือว่าเป็นวัยกลางคนหรือวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ซึ่งเป็นวัยที่มีแบบแผนของชีวิตเข้ารูปหรือ

หรือเกือบเข้ารูปเข้ารอยแล้ว ในวัยนี้บุคคลผู้มีการพัฒนาสมกับวัยที่นานมาจะประสบความสำเร็จด้านชีวิต ด้านอาชีพในระดับและในแนวทางการประสบความสำเร็จที่คนได้สะสมตั้งแต่ระยะวัยทารกสืบมาจึงได้สมญาว่า ยุคทองของชีวิต(The prime of life) หรือยุคความสำเร็จสุดยอด (Age of Achievement) ฉะนั้นจะเห็นว่าวัยนี้ความตึงเครียดจะลดลงบ้าง เพราะมีความเคยชิน และมีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มีประสบการณ์พอที่จะเป็นเครื่องอบรมสั่งสอนให้มีความสุขขึ้น และความตึงเครียดทางอารมณ์ก็ลดลงไป จึงทำให้ผู้ปกครองวัยนี้เอาใจใส่และปฏิบัติคนในการอบรมเลี้ยงดูบุตร-ธิดาโดยเฉพาะ เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ได้ดีกว่าวัยอื่น ๆ

เมื่อสรุปผลรวมการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกัน ในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาการทางกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา พบว่าผู้ปกครองทั้ง 3 ช่วงอายุมีบทบาทไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องจากพ่อแม่ทุกคนไม่ว่าจะมีอายุในช่วงใดจะมีความผูกพัน และรักลูก และอาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่อยู่ตามชนบท ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่คล้าย ๆ กัน มีวิถีการดำรงชีวิต มีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ความเชื่อ เป็นแบบอย่างเดียวกัน ประกอบอาชีพอยู่เฉพาะในชุมชนของตนเอง ไม่ได้มีโอกาสรับประสบการณ์ที่นอกเหนือจากชุมชนภายนอก ทำให้มีประสบการณ์ในการดำรงชีวิตทุก ๆ ด้านคล้ายคลึงกัน และมีประสบการณ์เหมือน ๆ กัน ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือบรรพบุรุษ จึงทำให้ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทุกคนมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกัน เช่นผู้ปกครองที่อยู่ในตัวเมือง กับผู้ปกครองที่อยู่ในชนบท

2. ในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ควรมีเวลาเข้าไปคลุกคลีกับผู้ปกครองและสังเกตพฤติกรรมด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

พ่อแม่มีบทบาทและหน้าที่มากมายหลายอย่างที่จะช่วยให้ลูกเริ่มต้นชีวิตที่ดี ทั้งข้อความที่ว่าภารกิจทั้งคันติ หมายถึง สำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง การอบรมเลี้ยงดูเด็กก็เช่นกัน ถ้าพ่อแม่ทุกคนรู้บทบาทหน้าที่ของตนและกระทำหน้าที่นั้น ๆ ด้วยความรับผิดชอบ สนใจที่จะเป็นทั้งผู้นำ ผู้ให้การศึกษายุติกอบรม ที่ปรึกษา ผู้แนะนำให้กำลังใจและส่งเสริมความสามารถ ผู้ป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และแก้ไขเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้บรรเทาเบาบางลง ตลอดจนเป็นผู้ควบคุมดูแลให้เด็กสามารถพัฒนาเจริญเติบโต ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร พ่อแม่จะคงคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้คือ

ก. เด็กต้องการทั้งพ่อและแม่ ไม่ว่าจะเป็เด็กประเภทใด มีชนบชกรรมนิยมประเพณีวัฒนธรรมอย่างไร เด็กก็คงเป็นเด็กที่มีความต้องการเหมือน ๆ กัน คือมีความต้องการความรัก ความอบอุ่นจากทั้งพ่อและแม่ เด็กไม่ว่าชายและหญิงต้องการทั้งพ่อและแม่ในเวลาเดียวกัน พ่อและแม่ต่างมีบทบาทที่สำคัญต่อลูกควรให้สอดคล้องและประสานกัน เพื่อการพัฒนาเด็ก พ่อก็สามารถโอบอุ้มกอดจูบให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกได้ทั้งแก่เป็นทารกเช่นเดียวกับแม่ หรือพ่ออาจจะเปลี่ยนมาให้ลูก ป้อนข้าว หรือช่วยแม่ทำอะไรให้ลูกได้เช่นเดียวกับแม่ปฏิบัติต่อลูก การปฏิบัติต่อลูกของพ่อ มีได้หมายความว่า จะไปแย่งหน้าที่ของ แม่ แต่เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของแม่ไปบ้าง พร้อมกันนั้นพ่อก็คงจะมีความสุขที่ได้อยู่ใกล้ชิดลูก และคงจะภาคภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ของพ่ออย่างสมบูรณ์

ถ้าจะกล่าวถึงคุณค่าที่พ่อ ได้มีส่วนช่วยเลี้ยงดูลูกตั้งแต่เริ่มเป็นทารกนั้น มีหลายประการคือ

1. พ่อจะใกล้ชิดใกล้ชิดสนิทสนม เข้าใจและภาคภูมิใจในลูก
2. ลูกจะใกล้ชิดสนิทสนมกับพ่อการมีความรู้สึกมีความรักต่อกันระหว่างพ่อ กับลูกจะช่วยให้ลูกได้เรียนรู้และพัฒนาทั้งทางร่างกายจิตใจตลอดจนอารมณ์สามารถยับยั้งข้อสังครอม ๆ ที่เขาได้คิดขึ้น
3. ลูก ๆ จะเลียนแบบพ่อ ลูกชายจะได้มีท่าทางเข้มแข็ง สง่าเหมือนพ่อ ลูกหญิงก็จะเห็นว่าพ่อเป็นผู้ชาย มีท่าทีดีกับแม่ที่เป็นหญิง ทำให้เด็กรู้ว่าพ่อเป็นชายแม่เป็นหญิง

4. ทำให้ลูกรู้สึกว่าคุณและแม่ทำงานร่วมกัน ช่วยกันเลี้ยงดูฝึกอบรมป้องกัน และเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ลูกความร่วมมือของพ่อจะช่วยให้ลูกเกิดความเชื่อมั่นในตนเองยิ่งขึ้น และทั้งพ่อและแม่จะส่งเสริมสนับสนุนเด็กให้เผชิญกับชีวิตในอนาคตอย่างถูกต้อง

ข. แม่ควรจะอยู่บ้านดูแลลูก ๆ ให้มากที่สุด ลูกเล็ก ๆ ต้องการแม่อยู่ดูแลใกล้ชิดตลอดเวลา ใครจะมีบทบาทและทำหน้าที่แม่ได้ก็เท่าแม่แท้เป็นไม่มี ฉะนั้น ถ้าแม่ต้องการให้ลูกเริ่มต้นชีวิตที่ดีควรต้องหาเวลาอยู่กับลูกให้มากที่สุด

ค. พ่อและแม่มีบทบาทด้วยกัน ในการสร้างเสริมการเริ่มต้นชีวิตที่ดีให้แก่ลูก เด็กที่ได้รับการรักและความอบอุ่นจากทั้งพ่อและแม่ตั้งแต่เริ่มลืมตาขึ้นดูโลก และได้รับการฝึกอบรมอย่างถูกต้อง เด็กนั้นจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคม รับผิดชอบและตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่น ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี พ่อแม่ที่สามารถสร้างความบารุในชีวิตรอบครัวได้ จะสามารถให้เด็กได้มีบ้านที่อบอุ่นอยู่ เป็นการให้ที่มีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพย์สินเงินทอง และมรดกอื่นใดทั้งสิ้น ถึงจะมีเงินทองท่วมทับก็หาซื้อไม่ได้

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย